

Nemzeti Kulturális Alap Igazgatósága

1085 Budapest
Gyulai Pál u. 13.

Dátum: Budapest, 2022. május 4.

Ikt.sz.: 383/A/111-18-bokk/2022(732)

Elősz.: 561(591)/1-1/111-18-bokk/2021(1523)

Hiv.sz.:

Melléklet: -

Ügyintézőjük:

Ügyintézőnk: Kiss Emília

Tárgy: NKA pályázat szakmai beszámoló

*Kérjük, hogy válaszukban hivatkozzanak
iktatószámunkra, ügyintézőnkre!*

Pályázati adatlap azonosító: A 2027/N 9360

Pályázati azonosító: 209106/00001

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

az NKA Múzeumok Kollégiuma által támogatott időszak kiállítás megrendezéséről (209106/7 altéma)

**Csokoládékatoná – Édes pillanatok a Nagy Háborúból c.
időszaki kiállítás a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeumban
2021. december 3. – 2022. május 1.**

A kiállítás a különleges tulajdonságokkal rendelkező csokoládé főurak asztaláról katonai menázsiba kerüléséről szólt.

A spanyol hódító katonák által mosléknak nevezett azték kakaóból istenek eledele és katonák csemegéje lett. Az ezüst és finom porcelán csokoládékannák, csészék kínálta csokoládés álmok elbűvölték Európát. Az életörömök iránti mohó vágy csokoládét kívánt. Koronás fők, urak és hölgyek, hadvezérek váltak az édes luxus rabjává. A párizsi szalonokban az a hír járta, hogy egy márkinő túlzott csokoládé szenvedélye miatt szült fekete gyermeket... Napóleon olyannyira édesszájú volt, hogy a Lefebvre marsallnak ajándékozott bonbonos dobozból a csokoládét bankjegyekkel cserélte ki. *A csokoládékatoná* című Straus operett (1908) hős svájci tisztje történetkájában lőszer helyett csokoládét hordott...

A kiállítás az első világháború éveire fókuszálva mutatta be a csokoládé európai diadalútját. A harcokban a katona elsősorban a nála lévő élelemre számíthatott. A csokoládé kis helyen elfért, ízletes, tápláló és frissítő volt, változatossá tette az ételmezést. A Nagy Háborúban az osztrák–magyar katona porciójában 50 g csokoládét, vagy 50 g kakaót kapott 50 g cukorral. Szeretetsomagokban özönlött a frontra, a lövészárkba az otthon melegét varázsolta, a lélek táplálékául is szolgált. Sérült, beteg, lábadozó katonák gyógyításában nélkülözhetetlen volt. Aranyesőben fürödtek a csokoládégyárak.

A háború végén a hadsereg ajtaján is kopogtatott a hadinyomor. A menázsiból, csomagokból eltűnt a jóság és szeretet ízű csokoládé. Az extrakarcsúra fogyott katonákat a *„Sok keserűség közt ím hallj valami jót: Fedák Sári fogyott három kilót”* újsághír sem vidította fel.

Egy német tábornok szerint a Nagy Háborúban a jobb ellátás győzött az erősebb hadsereg felett. A Pesti Futár a vereség okát csokoládéba csomagolta: *„Mi az ententhez úgy aránylunk, mint egy külvárosi kis cukorkakereskedő a nagy Stollwerck csokoládégyárhoz. Hindenburgnak a bajusza lehetett volna kétszer olyan haragos és Ludendorff a fotográfiákon akármilyen kegyetlenül is csikorgatta a fogát, biztos volt, hogy itt nem mi fogunk győzni.”*

A kiállítás az intézmény emeleti kiállítótermében volt megtekinthető, a kiállítóter (2 terem) alapterülete összesen kb. 80 m². A kiállítás kurátorai S. dr. Nagy Anikó történész, ny. muzeológus és Spekál József ezredes, szakértő voltak.

A pályázati támogatásként számunkra megítélt 2.000.000.- Ft összeget a termék festésére, a grafikai tervezés- és kivitelezésre, az installáció felépítésére használtuk fel.

A kiállítás sajtómegjelenései:

<https://honvedelem.hu/hirek/csokoladekatona-a-magyar-honved-magazin-legfrissebb-szamabol.html>

<https://magyarnemzet.hu/lugas-rovat/2022/02/csokolade-a-front-boldogsaga>

<https://demokrata.hu/kultura/egy-falat-boldogsag-488766/>

<https://www.magyarhirlap.hu/kultura/20220131-cortes-spanjoljaitol-a-liebig-kepecskekig>

<https://ttghungary.hu/2021/12/19/csokolade-a-nagy-haboruban/>

<https://magyarmuzeumok.hu/cikk/csokoladekatona-edes-pillanatok-a-nagy-haborubol-idoszaki-kiallitas-a-magyar-kereskedelmi-es-vendeglatoipari-muzeumban>

<https://idegenvezetok.bkik.hu/tarlatvezetesek-a-magyar-kereskedelmi-es-vendeglatoipari-muzeumban>

<https://obuda.hu/blog/cimke/csokoladekatona/>

<https://artkalauz.hu/csokoladekatona-edes-pillanatok-a-nagy-haborubol/>

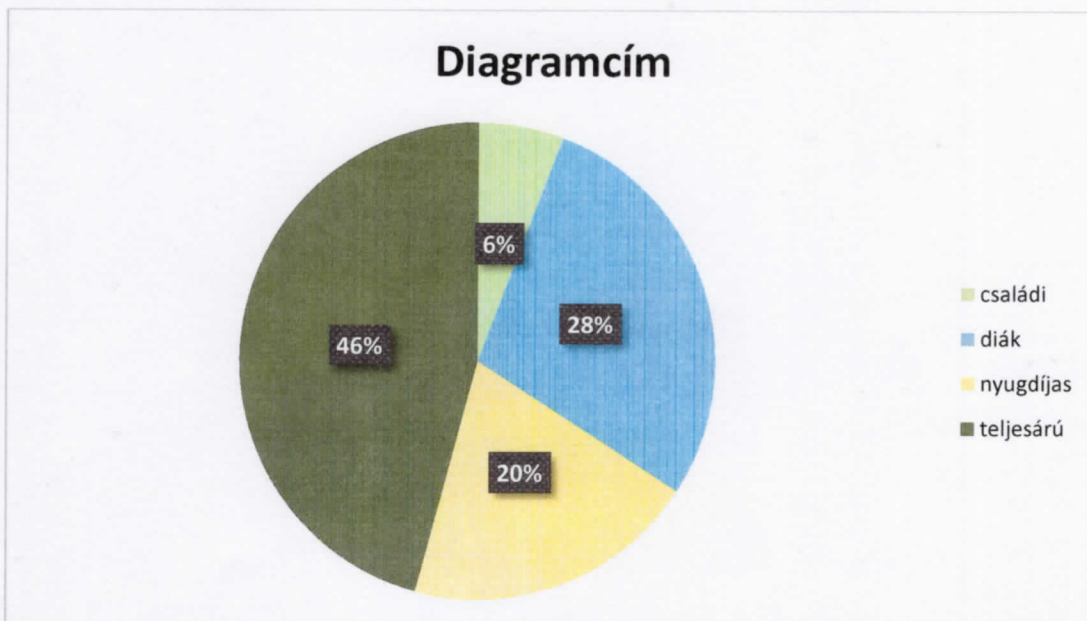
Online kommunikációs adatok:

- honlap megtekintések száma: 15.000
- Facebook poszt elérések: 2.500
- hírlevél: 9 alkalom, ~1.000 fő

Látogatottság adatok

A látogatók száma a nyitva tartás alatt összesen 2021. 12.03 – 2022. 05.01. között: **5345 fő** volt.

Az eladott jegytípusok alapján az életkori megoszlásuk a következő volt:

A kiállításainkhoz kapcsolódóan **tematikus tárlatvezetéseket** szervezünk, ezekkel kapcsolódunk pl. országosan illetve a fővárosban megrendezett kulturális rendezvénysorozatokhoz, fesztiválokhoz. A kiállítás nyitva tartása alatt ilyen rendezvényünk az Idegenvezetők Világnapján történt vezetések voltak.

Fotódokumentáció (kép: Nagy Géza)

Múzeumpedagógia

ONLINE PROGRAMOK:

Egy "Genially" nevű interaktív online felületet hoztunk létre, ahol a kiállítás témáiból kiemelve a tudatos életre figyelmet felhívó tartalmakat alkottunk szöveggel, ábrákkal és egyszerű játékokkal.

https://view.genial.ly/61f932421c92ab001193f5e6?fbclid=IwAR1JJ92plbp42sU7GF5aYqigdwcZblqysFXSo2mnQw9kXjInJS_fBUsqj8

Célcsoport:

A tartalmak célcsoportja főleg a középiskolás korosztály (9-12 évfolyam) volt, mivel számukra különösen aktuális a felelős döntések és a tudatos életvitel tematikája, illetve őket hozzák el ritkábban gasztró tematikájú kiállításokra.

Program:

Egészséges táplálkozás:

A csokoládé tápértékén, élettani hatásain, múlt és jelenbeli fogyasztási kultúráján keresztül világítunk rá az édesség mértékletes fogyasztásának és fontosságára. Egy szemléletes ábrával mutatjuk be, hogy mennyi idő elégetni (pozitívan: mire elég?) egy kocka csokoládé?

EGESZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS

A csokoládé élettani hatásai:

- erősítő
- frissítő
- a szomorúság ellenszere

Egy katona élelemadagja tartalmazhatott az első világháborúban: 50 g kakaót és 50 g cukrot

Mire elég egy kocka?

Gazdaság, kereskedelem:

Az első világháborús hiány gazdasági körülmények, a csokoládé felértékelődésének (csere eszközzé válásának) példáján keresztül mutatjuk be a gazdasági értékek relativizálódását.

Erre nem csak korabeli ábrázolásokat, de egy gazdasági érdekességeket felvonultató kvízzjátékot is készítettünk, melynek minden kérdése azt támasztja alá: a gazdaság világában minden érték pillanatnyi.

GAZDASÁG ÉS KERESKEDELEM

Minden árú értéke a csoki is relatív, attól függ, hogy mennyire akarják megvenni és mennyi van belőle.

Ha kevesen akarják és sok van belőle az ár alacsony.

Ha sokan akarják és sok is van belőle, az ár közepes.

Ha sokan akarják és kevés van belőle, az ár magas.

Kandol-Kakao
a legcselelőbb zsírtartalma, könnyen emészthető, és nem okoz, mint más kakaó, székrekedést.

Kandol-Kakao
mellével vegyítve lével, kiválóan tápláló és még a leggyengébb szervezetre is jótékonyan hat.

Kandol-Kakao
íz a legjóból és legfinomabból. Rendkívül olcsó ára pedig használhat minden háztartásnak lehetséges.

Változó csomagolás érdekes csomagokban.
Csomagok 1/2 liter 90 Ft-ért.
• 1 kg • 50 •

Tudatos reklám/ fogyasztás és vásárlás

A régi reklámok mellett felsorakoztatjuk azokat az eszközöket is, amelyeket a marketingkommunikáció az alacsony vásárlási kockázatú termékek értékesítésének érdekében az elmúlt évszázadban kifejlesztett. Célunk az volt, hogy tudatosítsuk, milyen kimunkált

TUDATOS REKLÁMFOGYASZTÁS ÉS VÁSÁRLÁS

Regen egy próbáltak több vásárlása történet:

- reklámplakátokkal gyűjtött reklám- és képeslap sorozatokkal
- újkori portréjával díszített csokoládé csomagokkal

És ma mivel próbálkoznak?

Königlicher Leibgardie
König Eduard, Landwehr von Hohenzollern, Königlich Preussischer Leibgardie.

OFFLINE PROGRAMOK:**Célcsoport:**

Az általános iskolás csoportok kézműves, édesség témájú programjainkat eddig is jelentős mértékben vették igénybe. A programok lényege, hogy a témával nem csak a kiállításban ismerkedünk játékos formában, de egy kézműves, alkotó. Ezért jelen kiállításához is két ilyen típusú foglalkozást kínáltuk. Az egyik a régi karácsonyokat, a másik a csokoládé készítő cukrászok mesterségét mutatta be. Sajnos a karácsonyi programra gyakorlatilag nem mutatkozott érdeklődés a hagyományos, szaloncukor témájú programjaink mellett. Azonban a csokoládé készítő mesterséget bemutató programra nagyobb érdeklődés mutatkozott mint számítható volt. Emellett felnőtteknek szóló tárlatvezetéseinkre nagyobb igény mutatkozott, mint azt vártuk.

Programok:Csokoládé készítő mesterség

A csokoládé készítésének tudása és hagyománya Európában több száz éves hagyomány. Mivel ma már nem találkozhat a modern kor embere ezzel a kézműves tudással, a kiállítás anyagán keresztül segítünk a gyerekeknek, hogy ne csak fogyasszák, de ismerjék és jobban becsüeljék az értéket és munkát ami ebben az édességben rejlik.

A foglalkozáson megismertük a csokoládé alapanyagát, a kakaót és az abból ma is készülő termékeket. Érzékszerv elvételes játékokon keresztül közelebről megismerkedtünk a cukrászmesterek azon eszközeivel, melyeket ma már gépek helyettesítenek. Végül a kiállításban található csokoládés csomagolások alapján a gyerekek saját csokoládés dobozokat készítettek maguknak, melybe katalak 2-3 előre csomagolt darab csokoládét is.

Tárlatvezetések:

A tárlatvezetések a csokoládét, mint a "normális élet" szimbólumát igyekeztünk megvilágítani az első világháború példáin keresztül. A csokoládé a katonai élelemtől kezdve a táborigi posta kincsén át és a civil "luxus" szimbólumáig sok minden volt. A tárlatvezetésen enteriőr blokkonként haladtunk, a vezetés ideje összesen 60 perc volt minden alkalommal.

Eredmények:

Program	Alkalmak	Életkor	Létszám
Csokoládé készítő mesterség	15	4-5. osztály	304 fő
Tárlatvezetés	6	65+	107 fő
Tárlatvezetés pszichiátriai ápolottnak	2	25-60 közt	20 fő

A pályázat szakmai beszámolóját honlapunkon is megjelentettük: <https://mkvm.hu/beszamolok>

16
dr. Török Róbert
igazgató

